

2020-09-03
S2020/06726/SF (delvis)

Socialdepartementet

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

Uppdrag att analysera och följa effekter som covid-19 har på sjukförsäkringen

Regeringens beslut

Regeringen ger Försäkringskassan i uppdrag att analysera hur det uppdämda vårdbehovet inom hälso- och sjukvården på grund av utbrottet av covid-19 inverkar på sjukförsäkringen och de sjukskrivnas rätt till ersättning och stöd för återgång i arbete. Försäkringskassan ska också följa upp hur regeländringar som genomförs med anledning av covid-19, samt myndighetens rättsliga ställningstagande om oskälighetsbedömning efter 180 dagar i rehabiliteringskedjan med anledning av corona, påverkar beviljandet av sjukpenning. Därtill ska Försäkringskassan vidta åtgärder för att säkerställa att det inom hela socialförsäkringen finns goda förutsättningar för långsiktiga uppföljningar av covid-19-relaterade ärenden.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) enligt följande

- vidtagna åtgärder för att säkerställa att det finns goda förutsättningar för långsiktiga uppföljningar av covid-19-relaterade ärenden senast den 1 oktober 2020,
- övriga delar av uppdraget senast den 15 januari 2021, 1 september 2021 och 1 april 2022.

Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Hälso- och sjukvården är en viktig aktör och samverkanspart för Försäkringskassan i sjukskrivningsprocessen. Förutsättningarna för vården

att genomföra sitt uppdrag är av betydelse såväl för enskilda individer som för sjukförsäkringen. Den ökade belastning som utbrottet av covid-19 orsakat hälso- och sjukvården medför bland annat att viss annan icke-akut vård, behandling och rehabilitering som enskilda behöver för att kunna återgå till sina vanliga arbeten behöver skjutas upp för att säkerställa ett akut omhändertagande av såväl virusmittade patienter som patienter med andra akuta och svåra sjukdomstillstånd. Fördröjningarna i den icke-akuta vården påverkar bland annat sjukskrivna som behöver operation eller annan vård och rehabilitering för att kunna återgå i sitt arbete. För dessa kan behovet av sjukpenning kvarstå under längre tid än planerat vilket får effekter på sjukförsäkringen.

Enligt 2 kap 5 a § socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, kan regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om bland annat sjukpenning i 27 och 28 kap SFB. Bestämmelsen infördes med anledning av covid-19 och kan endast tillämpas vid extraordinära händelser i fredstid såsom t.ex. en pågående smittspridning av en samhällsfarlig sjukdom. Regeringen har ansett det motiverat att med tillämpning av denna bestämmelse göra vissa undantag i förordning från gällande regler i SFB. Bland annat har regeringen infört ersättning för karensavdrag, förebyggande sjukpenning för riskgrupper och ersättning för sjuklönekostnader. Regeringen har också beslutat om vissa undantag från bedömningen av arbetsförmågan mot normalt förekommande arbete efter dag 180 och dag 365 i rehabiliteringskedjan.

Försäkringskassan beslutade i april ett rättsligt ställningstagande om situationer när det kan anses vara oskäligt enligt 27 kap. 48 § SFB att bedöma den försäkrades arbetsförmåga mot normalt förekommande arbete efter dag 180 i rehabiliteringskedjan. Detta gäller när den försäkrades planerade återgång i sitt vanliga arbete eller annat arbete hos arbetsgivaren förskjuts på grund av den rådande pandemin och det medför att särskilda skäl inte finns enligt samma paragraf. Förskjutningen ska bero på störningar i verksamheter som den försäkrade är beroende av för att få vård och rehabilitering. Genom regeringsbeslut den 2 juli 2020 ersattes det rättsliga ställningstagandet av undantag i förordningen (2020:711) om undantag från vissa bestämmelser om sjukpenning med anledning av sjukdomen covid-19.

Det finns, och kommer även framledes att finnas, ett intresse av att kunna följa upp hur den ökade belastning som utbrottet av covid-19 orsakar hälso- och sjukvården påverkar sjukförsäkringen. Det är även angeläget att såväl i närtid som på längre sikt kunna följa upp utfallet av de tillfälliga regeländringar som har gjorts med anledning av covid-19. Försäkringskassan ska därför säkerställa att det till exempel genom ändamålsenlig registrering av covid-19-relaterade ärenden finns goda förutsättningar för sådan uppföljning. Myndigheten ska vidare säkerställa att det finns förutsättningar att följa upp pandemins påverkan på socialförsäkringen i övrigt.

Socialstyrelsen har fått i uppdrag att följa och analysera utvecklingen av väntetider och vårdköer inom hälso- och sjukvården, med särskilt fokus på konsekvenser av covid-19 (S2020/05634/FS). Försäkringskassan ska beakta Socialstyrelsens arbete för att informera sig om utvecklingen inom hälso- och sjukvården i detta avseende.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Karin Gustavsson

Kopia till

Statsrådsberedningen SAM internrevisionen
Finansdepartementet BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/EKOL